

Meldings- bereidheid ondermijning

juli

'21

Rapportage inzake de kennis en de
meldingsbereidheid van
Rotterdammers met betrekking tot
ondermijnende criminaliteit

b l a u w

Contactgegevens

Ans Hoogendoorn

Ans.Hoogendoorn@blauw.com

06 -17556221

Nicole Remmers

Nicole.Remmers@blauw.com

06 - 17550896

Blauw Research bv

Coolsingel 55
3012 AB Rotterdam

[010-4000900](tel:010-4000900)
www.blauw.com
welcome@blauw.com

KvK nummer: 24282859

Copyright 2021 Blauw Research bv

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit dit document mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming
van Blauw Research.

Leeswijzer

Alleen significante verschillen naar onderstaande variabelen worden vermeld.

Leeftijd

- 18-34 jaar
- 35 – 54 jaar
- 55 – 64 jaar
- 65 jaar en ouder

Opleiding

- Laag
- Midden
- Hoog

Geslacht

- Man
- Vrouw
- Geen van deze/ wil niet zeggen
(omdat dit 1 persoon betreft is deze niet meegenomen in de analyse naar geslacht; maar wel bij de andere variabelen)

Gebieden

- Gebieden in Noord-West: Centrum, Delfshaven, Noord, Hilligersberg-Schiebroek, Overschie
- Gebieden in Noord-Oost: Prins Alexander, Kralingen-Crooswijk
- Gebieden in Zuid: IJsselmonde, Feijenoord, Charlois
- Gebieden in Rand: Hoogvliet, Rozenburg, Hoek van Holland, Pernis

Inhoudsopgave

1

Management Summary

2

Kennis

3

Houding

4

Gedrag

5

Verantwoording

B

Bijlage

Management Summary

De context

Ondermijning is een groot maatschappelijk probleem, dat de gemeente Rotterdam, haar inwoners en bedrijven op vele manieren raakt. Het is een feit dat onschuldige inwoners onbedoeld in aanraking kunnen komen met criminelen. Het is daarom belangrijk dat Rotterdammers een bijdrage leveren aan de aanpak van ondermijning door vermoedens te melden bij de juiste instanties.

De uitdaging

Voorwaarde voor melden is dat men zich ervan bewust is. Dus dat men de signalen van ondermijning herkent en zich moreel verantwoordelijk voelt om dit melden. Om inzicht te krijgen hoe de Rotterdammer over deze problematiek denkt, heeft Blauw een online onderzoek uitgevoerd onder 510 Rotterdammers.

De hoofdvraag

Zijn Rotterdammers bereid om verschillende verschijningsvormen van ondermijning te melden?

En daarnaast: wat is hun kennis en houding ten aanzien van het melden van ondermijnende criminaliteit?

Hoofdconclusie

Van het begrip ondermijnende criminaliteit heeft het merendeel van de Rotterdammers wel gehoord, maar de kennis van de daadwerkelijke betekenis en impact ervan op de Rotterdammers is nog beperkt. De intentie tot melden is er wel, zeker als dit anoniem kan. De politie is daarvoor de aangewezen instantie die men telefonisch zou benaderen. Bezwaren om te melden komen - naast onverschilligheid - vooral voort uit angst.

Kennis

Tweederde van de Rotterdammers heeft weleens van het begrip ondermijnende criminaliteit gehoord. Inhoudelijk is men er minder mee bekend en weet een op de zes goed wat er onder verstaan wordt. Het melden ervan zou men voornamelijk bij de politie doen. Aan Meld Misdaad Anoniem denkt men pas nadat een lijst met instanties is voorgelegd, hetzelfde geldt voor het melden bij de gemeente. Informatie over het onderwerp zoekt men via internet en dan vooral op de website van de politie.

Houding

Men vindt het belangrijk dat de gemeente veel doet om ondermijning te voorkomen. Of burgers er zelf iets aan kunnen doen, daar zijn de meningen over verdeeld. Het merendeel denkt dat ondermijnende criminaliteit overal in Rotterdam voorkomt.

Gedrag algemeen

Ruim de helft van de Rotterdammers zegt ondermijnende criminaliteit te melden als dit gegarandeerd anoniem kan, vier op de tien zou dit sowieso doen. Ondermijning is nauwelijks onderwerp van gesprek tussen de Rotterdammers onderling. Het merendeel heeft zelf nooit ondermijning opgemerkt. Als men het wel zag, is dit vaker níet dan wél gemeld.

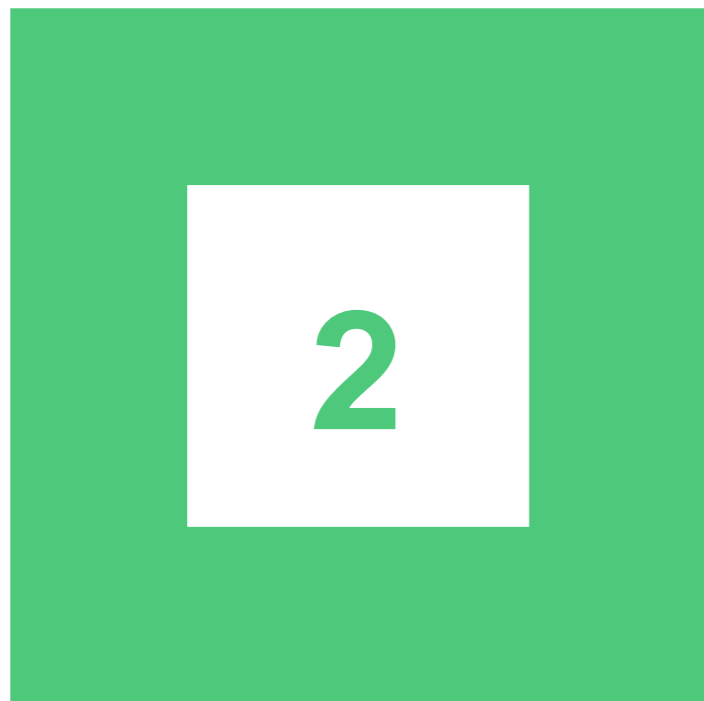
Gedrag specifiek

De voorgelegde situaties zou de meerderheid wel melden, en vaker anoniem dan niet-anoniem. Men zou dit vooral bij de politie melden en dan met name telefonisch. Redenen om niet te melden zijn onverschilligheid maar ook angst voor de gevolgen. Twee op de tien denkt dat melding geen zin heeft omdat er toch niets mee gedaan wordt.

Aanbeveling

Het tonen van pakkende voorbeelden van ondermijning in de eigen omgeving en de impact daarvan op de maatschappij zal de Rotterdammers helpen deze vorm van criminaliteit beter te herkennen en hun meldingsbereidheid om te zetten in daadwerkelijke actie. Het benadrukken van de optie om dit anoniem via de politie of Meld Misdaad Anoniem te doen kan de angst om te melden verlagen.

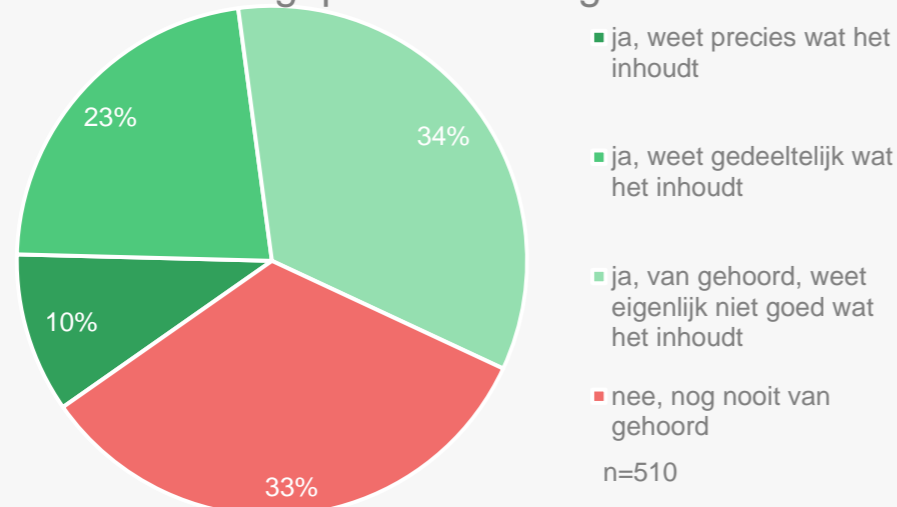
Kennis

Twee derde weleens van begrip gehoord

Veel verwarring over inhoudelijke betekenis begrip

V4. Heeft u weleens van het begrip 'ondermijnende criminaliteit' gehoord?

Bekendheid begrip zonder uitleg

Dat de boven en onderwereld samen werken

Criminaliteit die slecht is voor de samenleving

Van drugs geld dingen kopen

Wat is ondermijnende criminaliteit?

Criminaliteit dat niet gezien wordt?

Onbewuste criminaliteit

Beledigen van mensen in functie?

V5a. Kunt u het begrip 'ondermijnende criminaliteit' in eigen woorden omschrijven?

V5b Nu u het begrip 'ondermijnende criminaliteit' ziet staan, wat denkt u dat ermee wordt bedoeld?

V5c. Nu u het begrip 'ondermijnende criminaliteit' voor het eerst zo ziet staan, wat denkt u dat ermee wordt bedoeld?

Zonder dat het begrip nog toegelicht is, zegt een derde van de Rotterdammers te weten wat het begrip ondermijnende criminaliteit betekent. Een op de tien zegt het zelfs precies te weten. Een derde heeft echter nog nooit van het begrip gehoord.

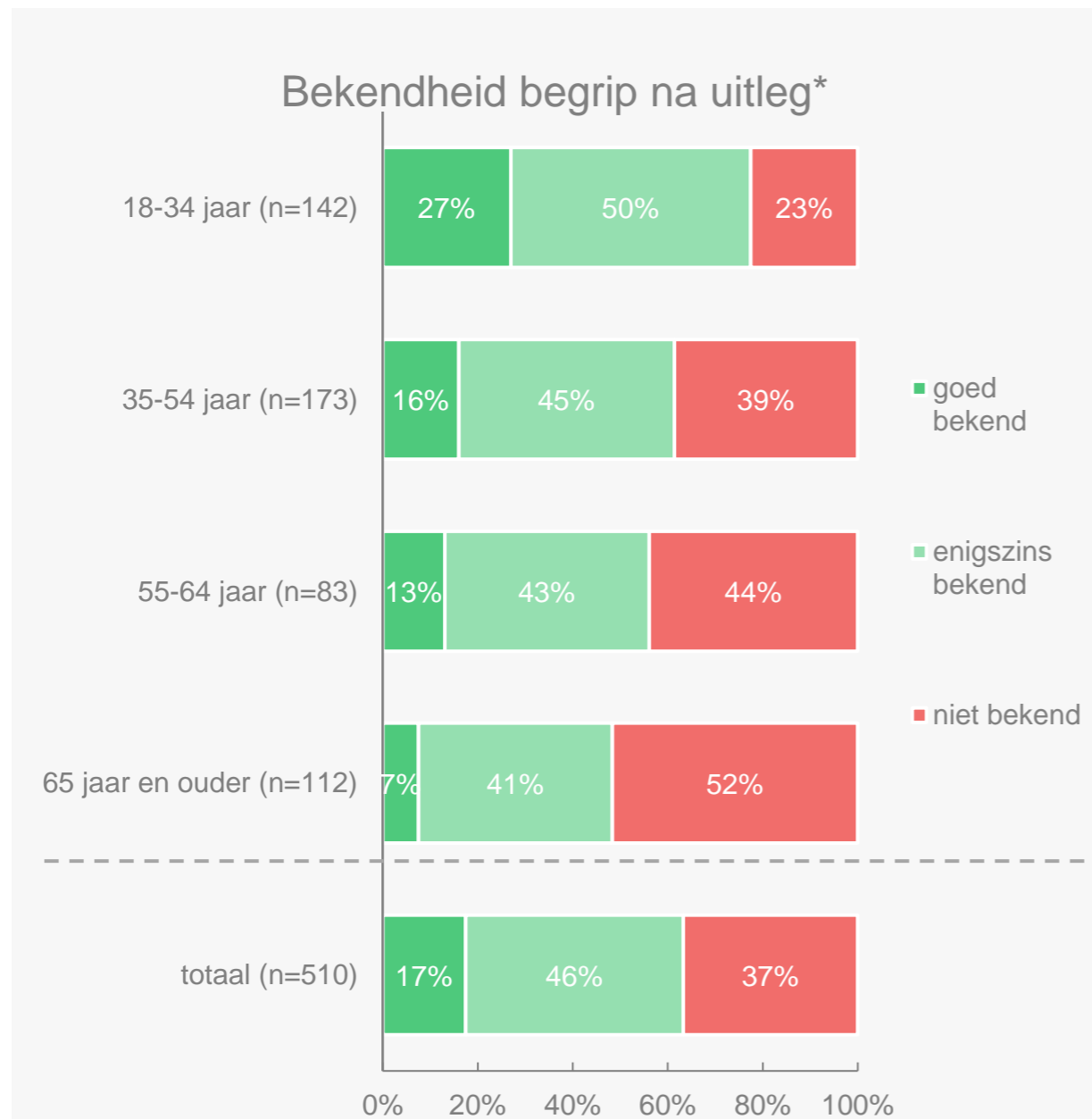
Vooraf mannen geven aan precies of gedeeltelijk te weten wat het begrip inhoudt (42%; vrouwen 24%; totaal 33%).

Op de vraag om het begrip in eigen woorden te omschrijven zijn er zowel Rotterdammers die een goede als een foute omschrijving geven. Uiteraard verbinden velen het uitsluitend aan het woord criminaliteit. Ook raadt men wat het zou kunnen zijn. *In het apart opgeleverde tabellenboek staat de volledige lijst met opgegeven toelichtingen.*

Vooral jongeren goed bekend met begrip

Een derde van de Rotterdammers is niet bekend met begrip ondermijnende criminaliteit

V6. *uitleg begrip* Nu u dit leest, in hoeverre bent u dan inderdaad/toch bekend met het begrip 'ondermijnende criminaliteit'?

Na uitleg van het begrip* is één op de zes Rotterdammers goed bekend met het begrip. Bijna de helft is er enigszins mee bekend. Een derde is ook na uitleg niet bekend met het begrip.

Voorals mannen zijn goed bekend met het begrip na uitleg (24%; vrouwen 11%). Vrouwen daarentegen geven vaker aan niet bekend te zijn met begrip ondermijnende criminaliteit (46%; mannen 27%).

Zowel 18-34 jarigen (27%) als hoogopgeleiden (28%) zeggen vaker dat zij goed bekend zijn met het begrip. Daarentegen kennen 65-plussers (52%) en laagopgeleiden (51%) ook na uitleg het begrip niet.

* Dit is de uitleg die in de vragenlijst te lezen was:

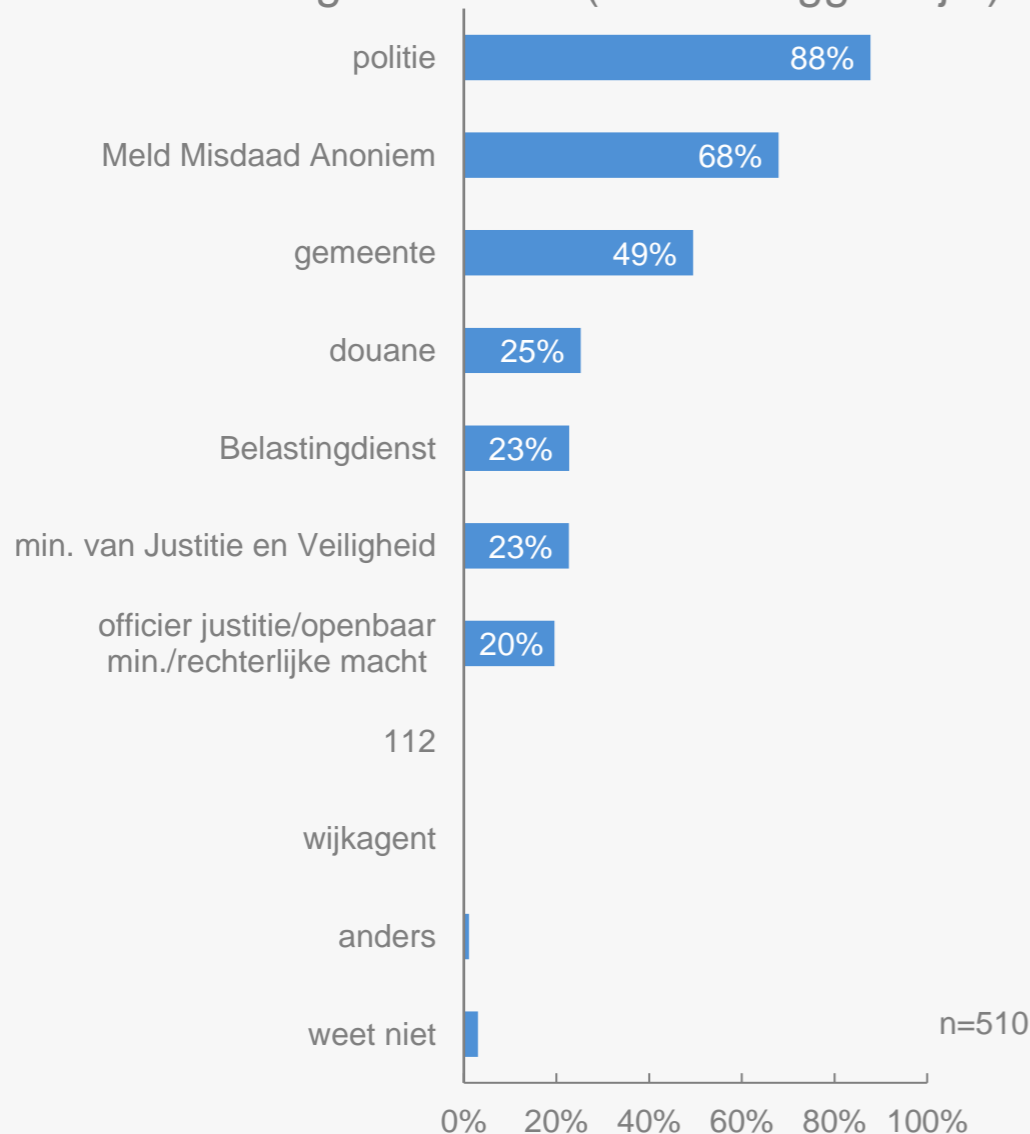
Ondermijnende criminaliteit is de verzamelnaam voor verschillende vormen van criminaliteit waarbij de grens vervaagt tussen de legale bovenwereld en de illegale onderwereld.

Politie meest genoemde meldingsinstantie

Aan Meld Misdaad Anoniem denkt men pas na voorleggen lijst met instanties

V8. Hieronder ziet u verschillende instanties staan. Bij welke kan men ondermijnende criminaliteit melden volgens u? Als u iets ziet staan wat u net ook genoteerd heeft, wilt u dat dan ook nu aanklikken? *antwoordopties zijn voorgelegd*

Meldingsinstanties (na voorleggen lijst)

Als gevraagd wordt bij welke instanties men ondermijnende criminaliteit kan melden, denkt driekwart spontaan aan de politie (73%); *(dit staat niet in een grafiek)*. Een kwart (23%) noemt de gemeente, een achtste heeft geen idee. Nadat een lijst met instanties is voorgelegd, denken bijna negen op de tien Rotterdammers dat men dit bij de politie en zeven op de tien bij Meld Misdaad Anoniem kan melden *(zie grafiek)*. Spontaan wordt Meld Misdaad Anoniem nauwelijks genoemd (6%). Voor de helft van de Rotterdammers zou de gemeente de instantie zijn waar men ondermijnende criminaliteit kan melden.

Vrouwen noemen vaker Meld Misdaad Anoniem (72%) dan mannen (63%). Mannen denken vaker dan vrouwen het openbaar ministerie (24%; vrouwen 15%).

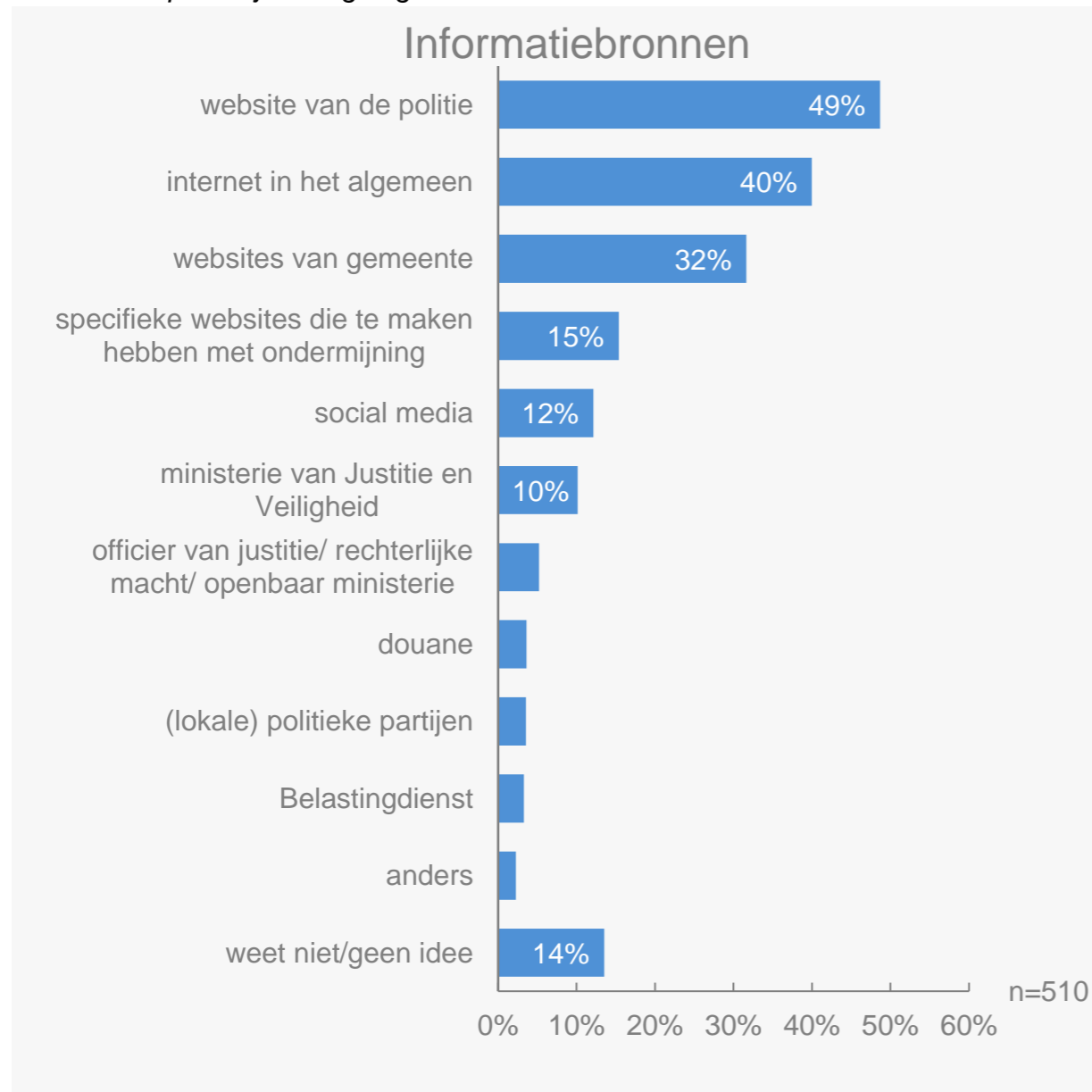
Hoogopgeleiden denken vaker dan de anderen aan de Belastingdienst (31%; totaal 23%).

Internet belangrijkste bron voor meer informatie

Vooraf op de website van de politie zou men gaan kijken

V18. Als u meer zou willen weten over ondermijnende criminaliteit, of hoe men dit kan melden, waar zou u dan informatie gaan zoeken? Meer antwoorden mogelijk.

antwoordopties zijn voorgelegd

Als men meer zou willen weten over ondermijnende criminaliteit of hoe men dit kan melden zou men vooral informatie gaan zoeken op de website van de politie zelf (49%). Aan de gemeente denkt een derde van de Rotterdammers. Een op de zeven weet niet waar ze hierover informatie zou kunnen vinden.

Vooraf 18-34 jarigen noemen relatief vaker social media (20%) als informatiebron. 55-65 jarigen (27%) en 65 plussers (19%) hebben vaker geen idee waar ze informatie zouden moeten vinden.

Ook laagopgeleiden (21%) hebben vaker geen idee waar ze informatie kunnen vinden.

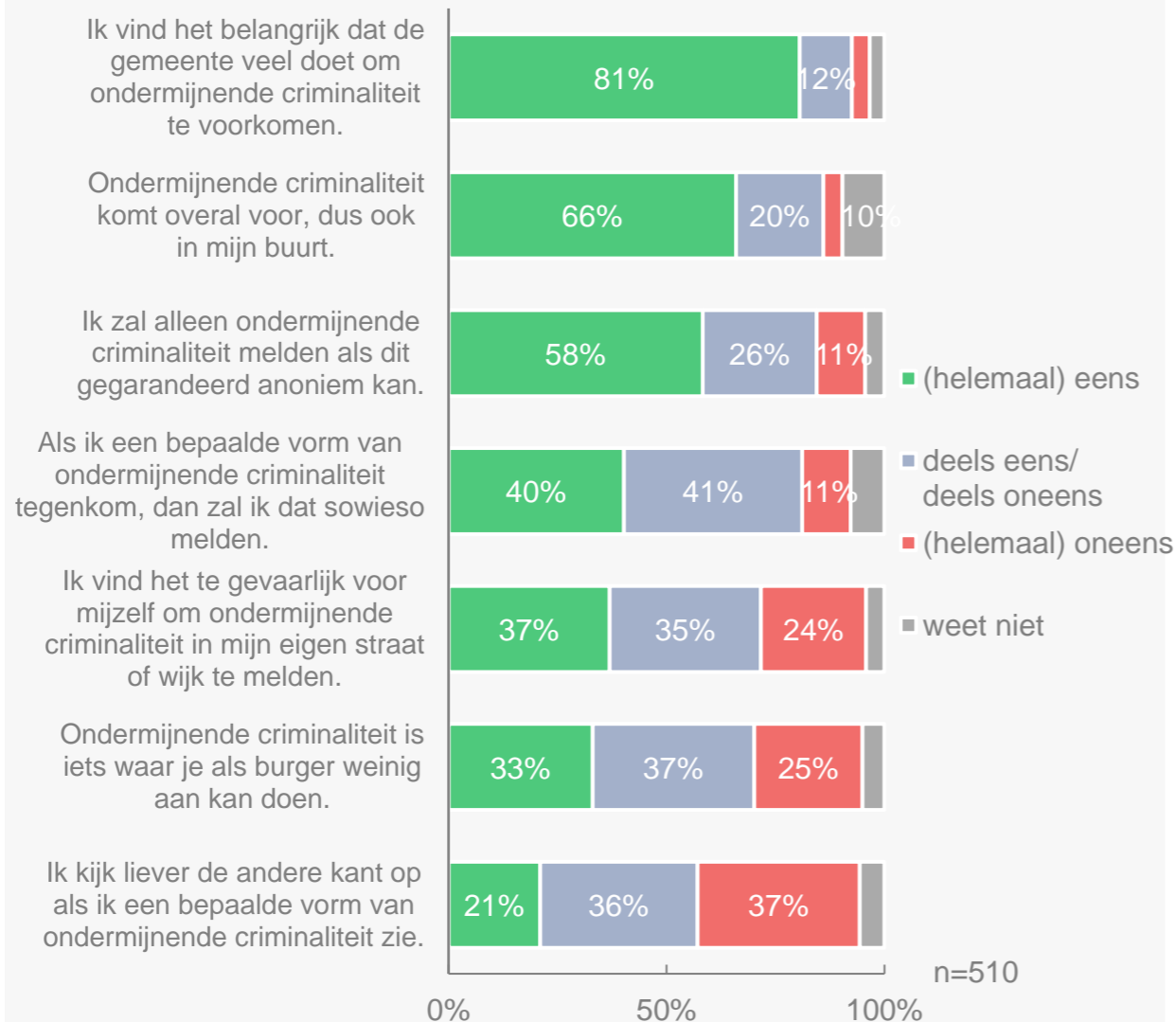
Houding

Actie gemeente op voorkoming is belangrijk

Een derde denkt dat burgers weinig kunnen doen om ondermijnende criminaliteit te voorkomen

V9. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met onderstaande stellingen?

Stellingen houding en gedrag

Houding

Vier op de vijf Rotterdammers vinden dat de gemeente veel moet doen om ondermijnende criminaliteit te voorkomen, 12% is het hier deels mee eens. Over het voorkomen ervan door burgers zelf zijn de meningen verdeeld: een derde denkt dat burgers hier zelf weinig aan kunnen bijdragen, maar een kwart is het daar juist niet mee eens. Dit zijn vooral bewoners in gebieden in Noord-Oost (34%).

Tweederde denkt dat ondermijning overal aanwezig is, dus ook in de eigen buurt. Bewoners van gebieden in Zuid zijn het vaker helemaal eens met deze stelling.

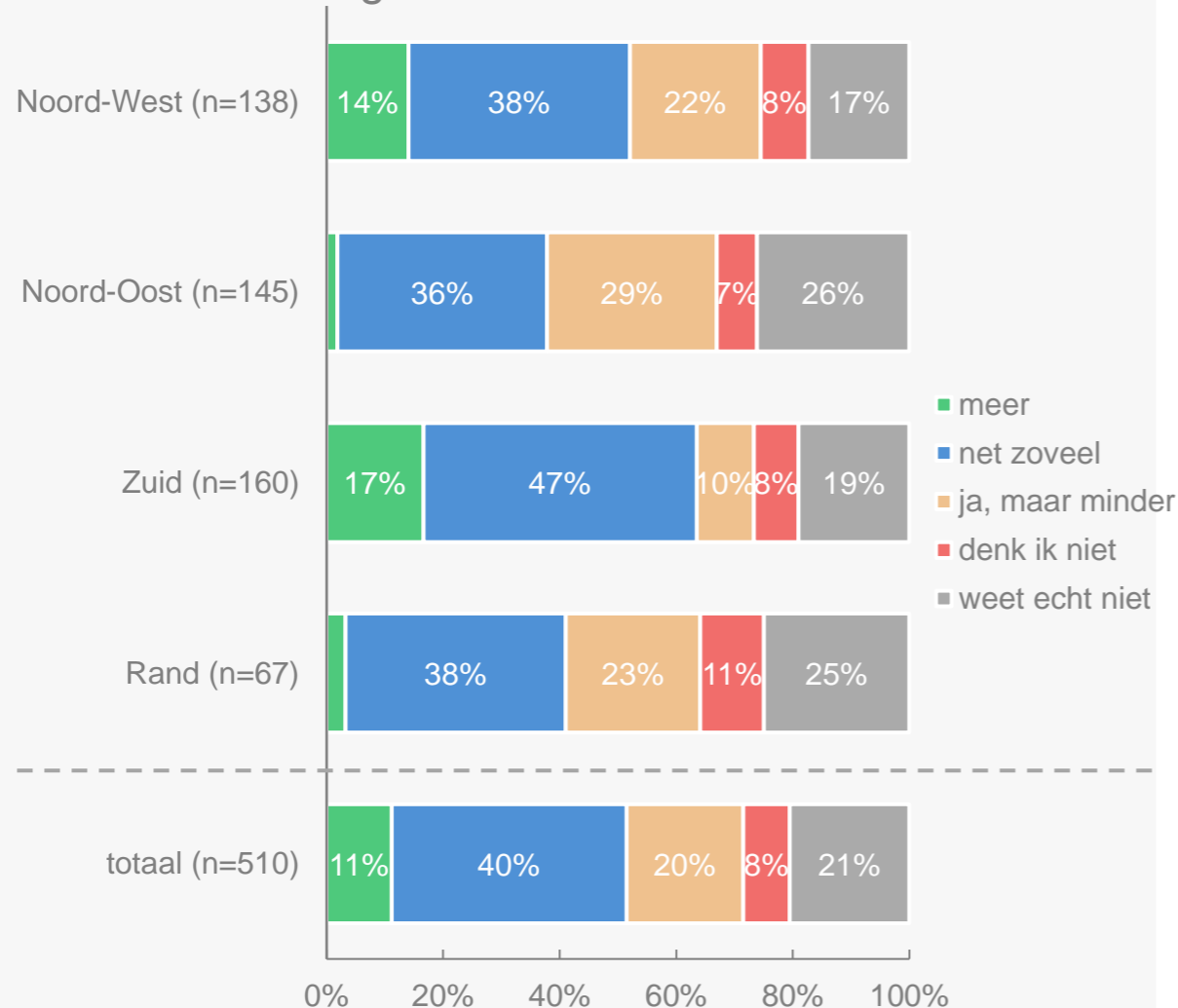
Gedrag

Zonder nader in te gaan op bepaalde vormen van ondermijnende criminaliteit (volgt in hoofdstuk 4) geven zes op de tien Rotterdammers aan dit alleen te zullen melden als het gegarandeerd anoniem kan. Vier op de tien zeggen het sowieso te melden. Ruim een derde vindt echter (ook) dat het te gevaarlijk is om ondermijning in de eigen straat of wijk te melden. En een vijfde geeft toe dat zij liever de andere kant op kijken als zij een bepaalde vorm van ondermijnende criminaliteit zien.

Ondermijning eigen wijk gelijk of minder dan in de rest van de gemeente Rotterdam

V19. Denkt u dat ondermijnende criminaliteit in uw wijk voorkomt?

Verwachting ondermijning eigen wijk t.o.v. van rest gemeente Rotterdam

Vier op de tien Rotterdammers denken dat hun wijk niet afwijkt van de rest van Rotterdam als het gaat om het aanwezig zijn van ondermijnende criminaliteit. Twee op de tien denkt dat het in hun wijk juist minder is en één op de tien denkt dat het juist meer is dan in de rest van Rotterdam.

Mannen denken vaker dan vrouwen dat het meer in de eigen wijk voorkomt (15% vs 8%).

Hoogopgeleiden denken dat het in hun wijk juist minder vaak voorkomt (31% vs 20% totaal).

Alleen in Noord-Oost denkt men dat het minder in de eigen wijk voorkomt dan in de rest van Rotterdam. Inwoners van Noord-West en Zuid denken dat het in hun wijk juist meer voorkomt dan in Noord-Oost en Rand.

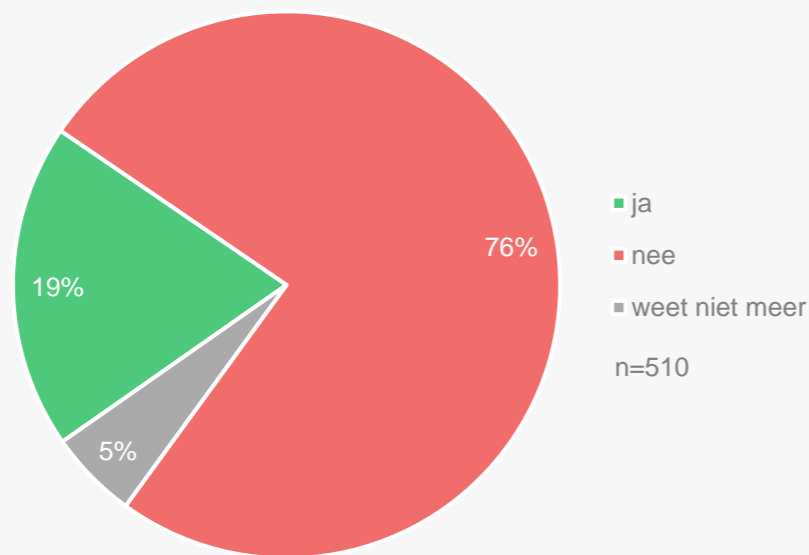
Gedrag

Ondermijning nauwelijks onderwerp van gesprek

Als men er over spreekt betreft dit drugshandel en witwassen

V10. Heeft u de afgelopen maanden wel eens met vrienden, familie, buren of anderen gesproken over het onderwerp ondermijnende criminaliteit? V11. Waar ging dat zoal over?

Gesproken over ondermijning

De meeste Rotterdammers hebben de afgelopen maanden niet met vrienden, familie, buren of anderen over het onderwerp 'ondermijnende criminaliteit' gesproken (76%). Als men wél over ondermijning spreekt dan gaat het over verschillende onderwerpen. Zoals drugshandel, het witwassen van geld, ondernemingen waarvan het onduidelijk is hoe deze rond komen met maar weinig klanten, onveiligheid en onrust op straat, prostitutie en andere vormen van criminaliteit. *In het apart opgeleverde tabellenboek staan de exacte antwoorden.*

„ Straathandel, witte boorden, haven, witwassen, moord, doorvoeren, toenemende macht onderwereld op economie

„ Over het advies om 's avonds niet naar de volkstuin te gaan i.v.m. criminele activiteiten bij de overslag die daar in de buurt ligt

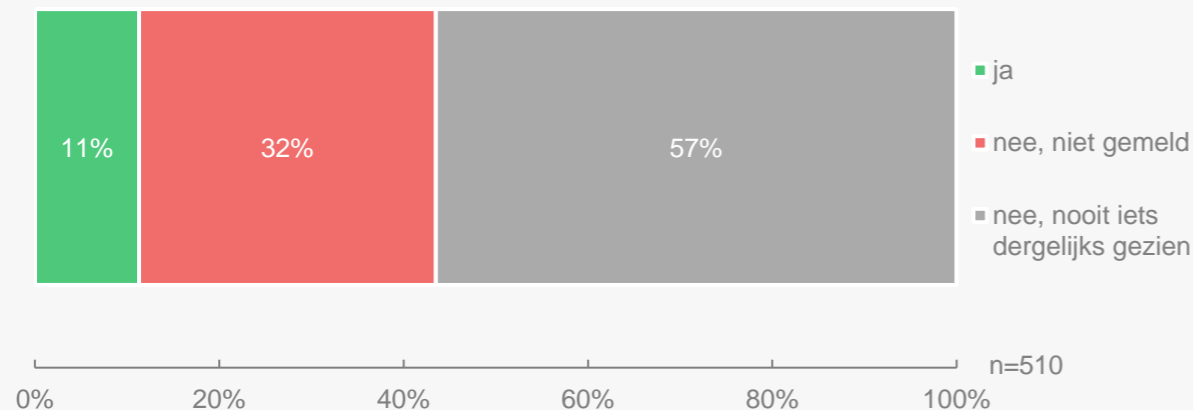
„ Hoe er steeds meer zaken komen waarvan onduidelijk is hoe ze kunnen bestaan

Zes op de tien heeft nooit ondermijning opgemerkt

Een op de tien heeft wel eens een melding van ondermijning gedaan

V16. Heeft u wel eens iets gemeld dat tot ondermijnende criminaliteit gerekend zou kunnen worden? V17. En heeft u wel eens van anderen gehoord dat zij iets gemeld hebben dat tot ondermijnende criminaliteit gerekend kan worden?

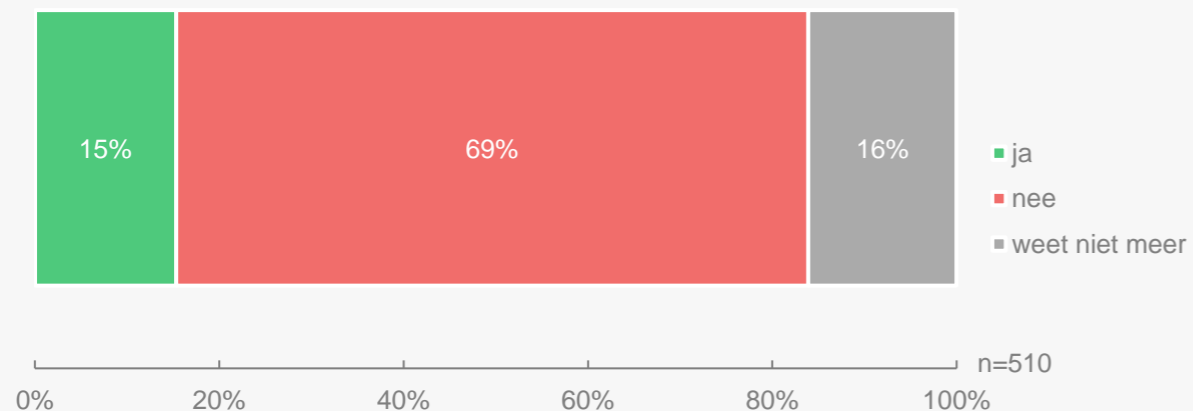
Meldingservaring

Ruim vier op de tien Rotterdammers heeft wel eens iets gezien wat tot ondermijnende criminaliteit gerekend zou kunnen worden. Het merendeel van deze groep heeft dit echter niet gemeld. Over alle Rotterdammers heeft 1 op de 10 wel eens een melding gemaakt van ondermijning. Dit zijn vaker mannen dan vrouwen (15%; 8% van de vrouwen).

In de gebieden in Noord-West heeft men vaker dan in Noord-Oost en Rand wel iets gezien maar dit niet gemeld (38%).

Ervaring anderen met melden

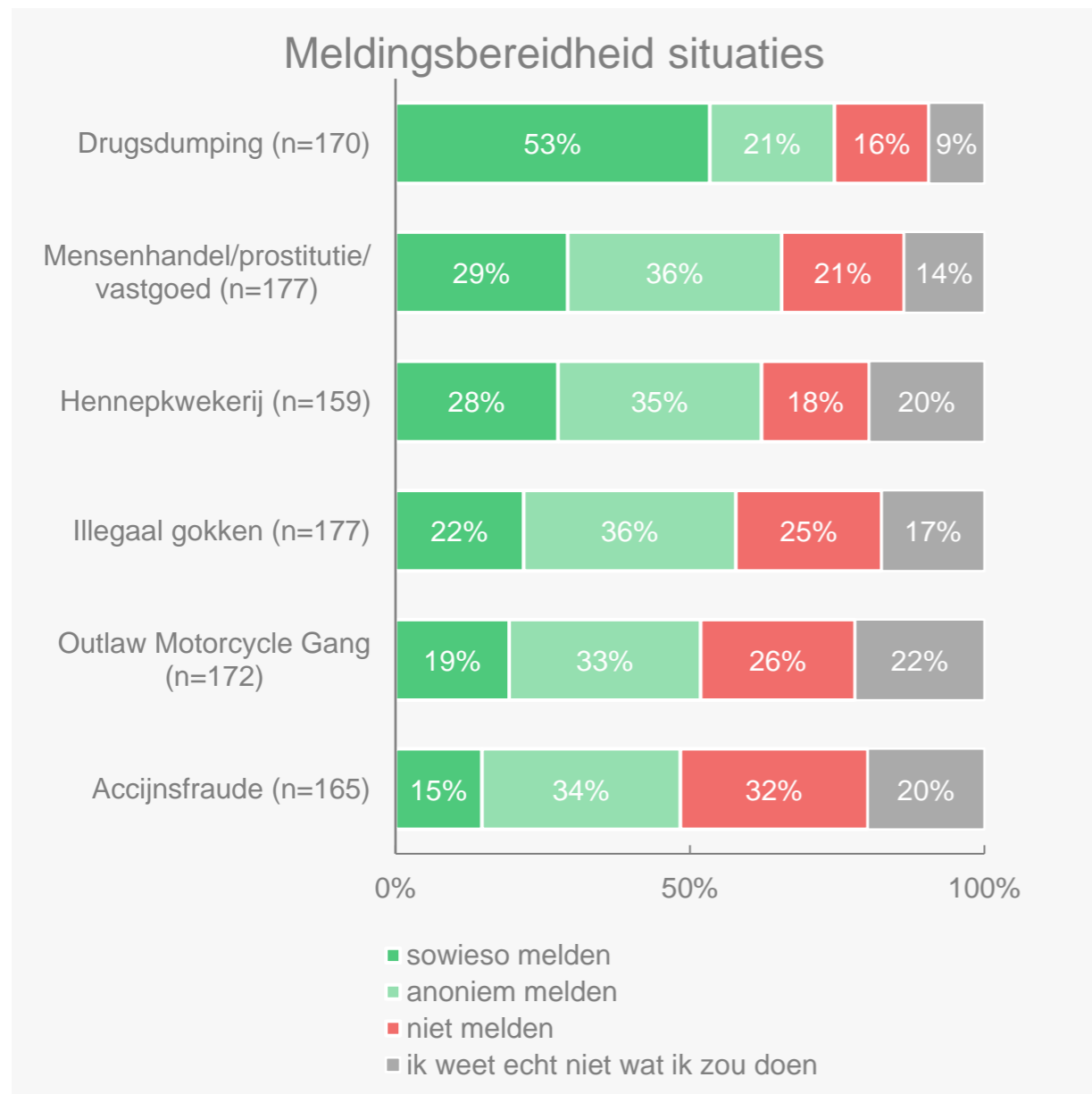
Het grootste deel van de Rotterdammers (69%) geeft aan niet van anderen gehoord te hebben dat zij iets gemeld hebben dat tot ondermijnende criminaliteit gerekend kan worden. Dit deel is het grootst onder Rotterdammers van 65 jaar en ouder (78%).

In de gebieden in Zuid heeft men vaker dan in Noord-Oost van anderen gehoord dat zij iets hebben gemeld (Zuid 20%; Noord-Oost 11%). Verder zijn er geen verschillen tussen de gebieden.

Meerderheid zou voorbeeldsituaties wel melden

Drugsdumping het vaakst en niet anoniem; accijnsfraude zou het minst gemeld worden

V12. Hieronder ziet u een voorbeeld van ondermijnende criminaliteit. Wilt u dit voorbeeld goed doorlezen en vervolgens aangeven hoe u waarschijnlijk zou reageren?

Er zijn zes verschillende situaties van ondermijnende criminaliteit in overleg met de gemeente beschreven (zie bijlage voor de volledige omschrijving). Iedere respondent kreeg twee situaties voorgelegd met de vraag hoe men waarschijnlijk zou reageren als men met een dergelijke situatie geconfronteerd zou worden: melden of niet melden; na of zonder overleg met iemand anders. Als men het zou melden volgde de vraag bij welke instantie men dit zou doen (zie volgende pagina's).

Vooraf drugsdumping zou men melden (74%): vooral sowieso dus niet perse anoniem (53%) en dan met name zonder overleg met iemand anders (46%, *niet in grafiek*). Ook de overige situaties zou het merendeel van de Rotterdammers wel melden maar dan overheerst toch de neiging dit anoniem te doen. De bereidheid tot melden in het kleinst met betrekking tot accijnsfraude als men dat zou signaleren (49%).

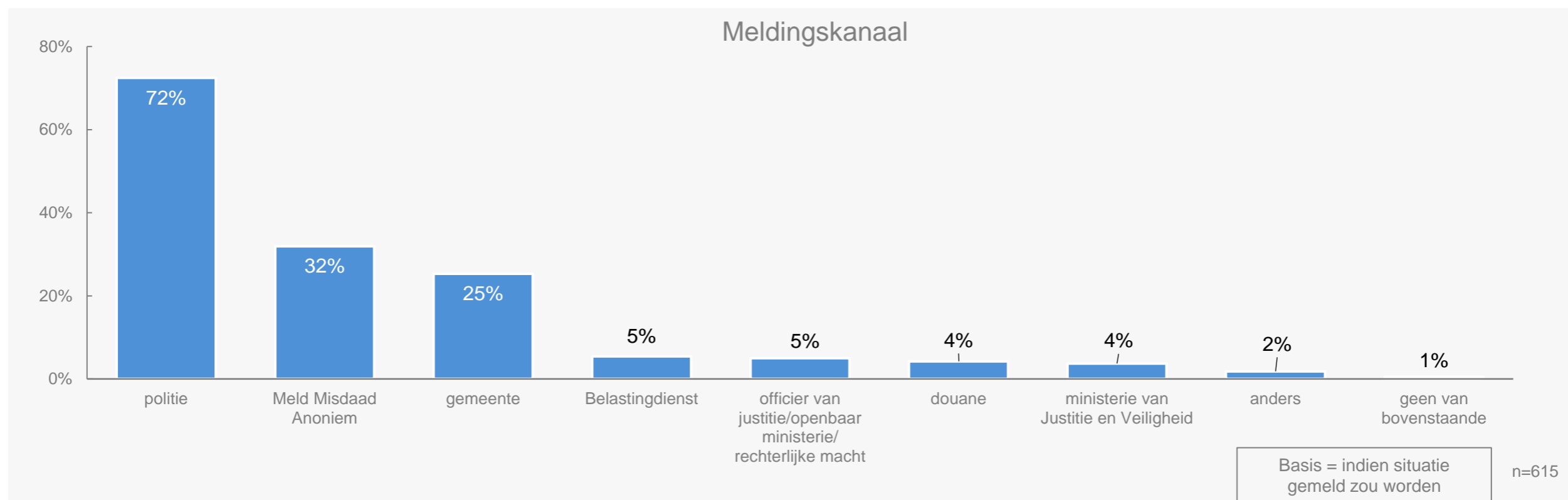
Mannen ten opzichte van vrouwen zullen drugsdumping vaker niet melden (22%) en Outlaw Motor Gangs (OMG) vaker sowieso melden (resp. 26%).

Vooraf 65-plussers zouden een drugsdumping, hennepkwekerij of mensenhandel sowieso melden (71% resp. 46% en 53%). 18-34 jarigen zouden drugdumping en hennepkwekerij juist niet melden dan de andere leeftijdsgroepen (26% resp. 25%).

Als men zou melden, dan vooral bij de politie

Een derde opteert voor Meld Misdaad Anoniem en een kwart de gemeente

V13. U geeft aan dat u deze situatie zou melden. Bij welke instantie zou u dat melden? Meer antwoorden mogelijk. *antwoordopties zijn voorgelegd*

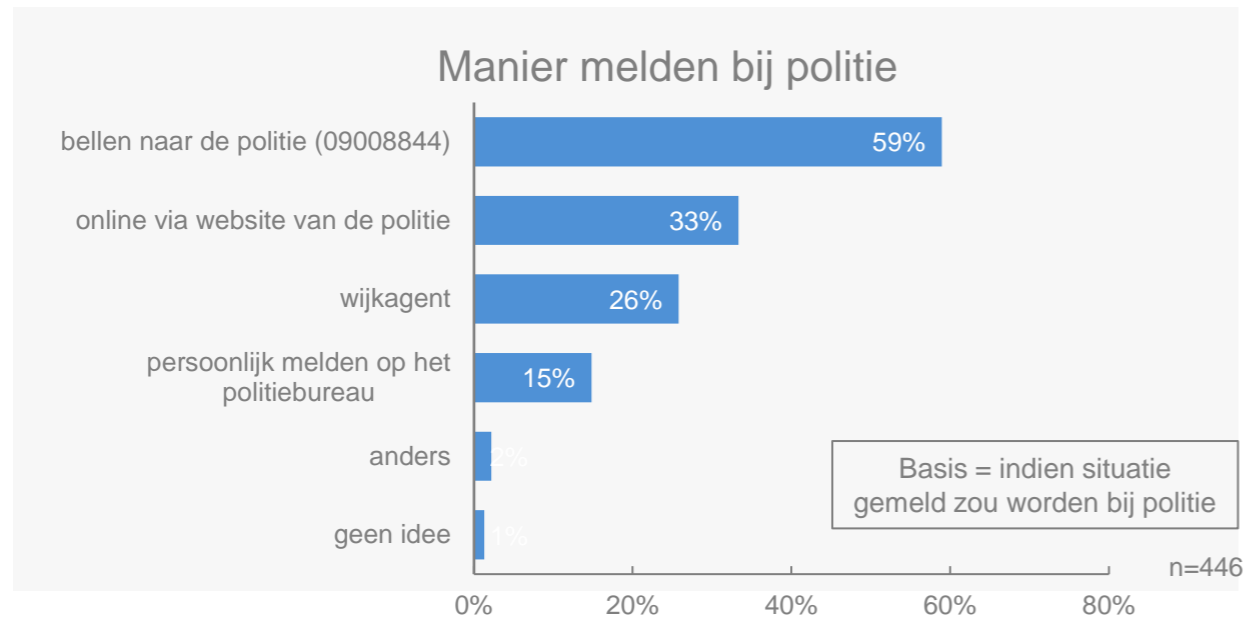
Als men zou melden, dan is dat vooral bij de **politie** (72% gemiddeld genoemd voor alle situaties). Specifiek voor de situaties drugsdumping en mensenhandel/prostitutie/vastgoed wordt de politie vaker genoemd: respectievelijk 81% en 85%.

Het percentage Rotterdammers dat de **douane** noemt als meldingskanaal is bij accijnsfraude hoger (13%) dan bij de meeste andere situaties. Dat varieert van 0% bij OMG tot 5% bij illegaal gokken.

Voorkeur voor telefonisch melden bij politie

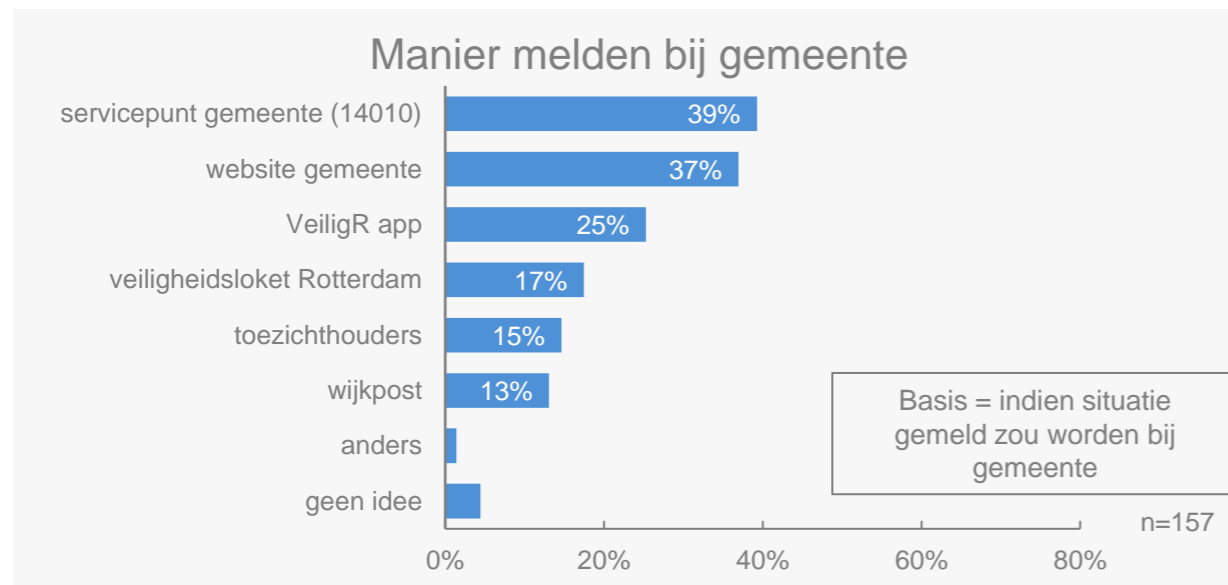
Bij de gemeente variëren de voorkeurskanalen

V14. En op welke manier zou u dit dan bij voorkeur melden bij de politie (a)/ de gemeente (b)? *antwoadopties zijn voorgelegd*

Bij het melden van de voorgelegde situatie van ondermijning bij de politie, doen Rotterdammers dit bij voorkeur door zelf te bellen (59%). Een derde zou via de website een melding maken.

Bij het melden van ondermijning rondom mensenhandel, prostitutie en vastgoed, geven Rotterdammers dit relatief vaker aan bij de wijkagent (36%). Accijnsfraude wordt relatief vaker gemeld door persoonlijk naar het politiebureau te gaan (29%).

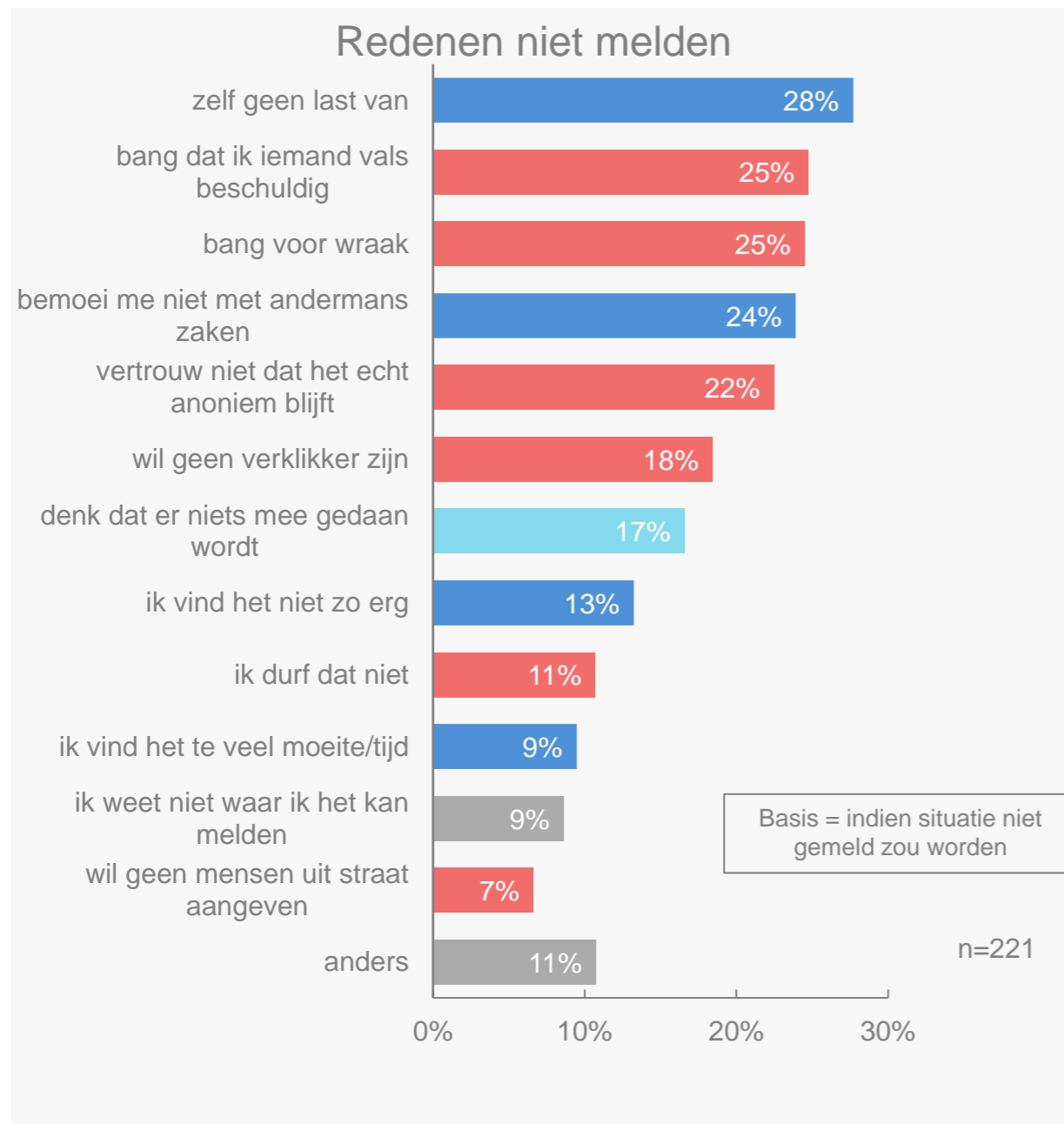
Als men bij de gemeente de ondermijning zou melden, dan verschilt de manier waarop nogal: vier op de tien zouden dit bij voorkeur bij het servicepunt van de gemeente doen en eveneens vier op de tien via de website van de gemeente en ruim twee op de tien via de VeiligR app.

Drugsdumping zou men relatief vaker bij het servicepunt van de gemeente melden (56%).

Onverschilligheid en angst redenen niet melden

Geen actie na melding reden voor bijna twee op de tien om niet te melden

V15. Wat zijn voor u redenen om dit niet te melden? Meer antwoorden mogelijk. *antwoordopties zijn voorgelegd*

Gemiddeld zou een kwart van de voorgelegde situaties van ondermijnende criminaliteit niet gemeld worden (zie pagina 20). De redenen om dit niet te doen variëren nog al. Enerzijds door een onverschillige houding (zelf geen last van, bemoei me niet met andermans zaken, vind het niet zo erg); anderzijds uit angst (bang voor wraak, in anonimiteit, vals beschuldigen, geen verklikker zijn).

Bijna twee op de tien denken echter dat er toch niets mee gedaan wordt (17%).

Er is weinig verschil tussen de voorgelegde situaties. Alleen het niet melden van een OMG situatie en mogelijke mensenhandel/vastgoed situatie komen vooral voor uit angst voor wraak (37% resp. 36%).

Wanneer de redenen worden samengevoegd ontstaat onderstaande driedeling. Angst komt het meest voorbij mensenhandel (82%).

Onverschillig

65%

Angst

49%

Geen effect

17%

5

Verantwoording

Verantwoording

METHODE

KWANTITATIEF
gegevensverzameling
online

510

NETTO
STEEKPROEF

De doelgroep van dit onderzoek is inwoners van de gemeente Rotterdam die ouder zijn dan 18 jaar.

Als steekproefkader is het online access panel van Dynata gebruikt.

Blauw Research en SSI onderschrijven de ESOMAR/ICC richtlijnen.

Veldwerkperiode

3 - 21 juni 2021

Gemiddelde
invulduur

Bij start van het veldwerk is eerst een kleine batch verstuurd. De data van deze eerste groep is gecontroleerd op routing en consistentie. Bij de controle zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Verantwoording

Vragenlijst

Waar mogelijk zijn de antwoorden gerandomiseerd om eventuele volgorde effecten te voorkomen.

Dataverwerking

Na afloop van het veldwerk is het opgebouwde databestand gecontroleerd op volledigheid en consistentie en geschikt gemaakt voor statistische analyse.

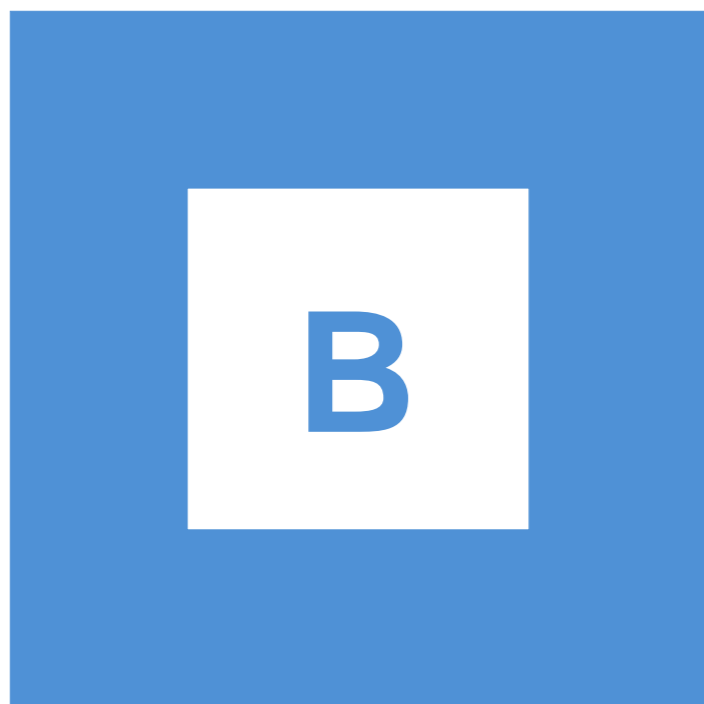
Weging

De bruto dataset is middels poststratificatie weighting gewogen op de variabelen geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en gebied. De totaalcijfers vormen hierdoor een representatief beeld van de werkelijkheid.

Rapportage

Waar in dit rapport wordt gesproken over een verschil gaat het om een significant verschil bij een alfa van 0,05. Dit houdt in dat de kans kleiner is dan 1 op 20 dat het gevonden verschil op toeval berust.

Bijlage

Voorgelegde situaties

Iedere respondent kreeg maximaal twee situaties te zien

Hennepkwekerij

Uw nieuwe burens hebben overal camera's rond de woning geplaatst evenals een extra ontluuchtingspijp op het dak. De ruiten van de woning zijn vaak beslagen. Als u probeert contact te maken zijn ze erg schuw. U vermoedt dat er een hennepkwekerij in het pand zit.

OMG (Outlaw Motorcycle Gang)

Bij een café of buurthuis bij u in de buurt ziet u elke dag dezelfde motorclubleden staan, die allemaal dezelfde jasjes dragen. Andere bezoekers mogen niet naar binnen. Een criminele motorbende heeft vermoedelijk het pand als uitvalsbasis.

Drugsdumping

In een park in uw wijk ziet u plotseling een aantal jerrycans en lege vaten liggen en het ruikt er nogal chemisch. Het zou afval van een XTC-laboratorium kunnen zijn.

Accijnsfraude

In een buurtwinkeltje ziet u dat er sigaretten en medicijnen worden verkocht tegen veel goedkopere prijzen dan normaal bij de supermarkt of drogist. Waarschijnlijk wordt er minder BTW betaald en zijn de medicijnen illegaal.

Illegaal gokken

In een winkel zijn bezoekers 's avonds vaak urenlang aanwezig tot diep in de nacht. Overdag is er nooit een klant in de winkel te zien. De ruimte achter de winkel wordt misschien wel gebruikt voor illegaal gokken.

Mensenhandel/prostitutie/vastgoed

In een appartement in de buurt zijn de gordijnen altijd gesloten. Elke ochtend gaat er een groepje vrouwen naar binnen, die 's avonds laat weer vertrekken. Er komen steeds weer andere mannen op bezoek. Vermoedelijk is er sprake van mensenhandel en prostitutie.